

Cadrul (standardul) comun pentru aplicarea principiului interesului superior al minorilor străini neînsoțiți

Material realizat în cadrul proiectului PROMISE - *Protecția Minorilor Străini Neînsoțiți*, derulat de Fundația Terre des hommes în parteneriat cu Asociația JRS (Serviciul Iezuiților pentru Refugiați din România), cu sprijinul programului Active Citizens Fund România, finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021. Pentru mai multe informații, accesați www.eeagrants.ro

Mai multe date despre proiect se pot citi pe paginile:

<https://tdh.ro/ro/promise-protectia-minorilor-straini-neinsotiti>
<https://www.jrsromania.org/promise>

"Lucrăm împreună pentru o Europă verde, competitivă și incluzivă."

Proiect derulat de :

Cadrul (standardul) comun pentru aplicarea principiului interesului superior al minorilor străini neînsoțiți

Autori:
Florina Balint
Irina Sînziana Niță (Opincaru)

Standardul a fost realizat în cadrul proiectului PROMISE: Protecția Minorilor Străini Neînsoțiți implementat de către Terre des hommes România și JRS România, în perioada 25 Mai 2022 – 24 Octombrie 2023.

CUPRINS

ABREVIERI	4
GLOSAR	5
INTRODUCERE	7
Recomandări și concluzii cercetare care fundamentează standardul	7
Scop	7
Cui îi este destinat acest standard	7
Cadrul de aplicare	8
Cadrul legal pe care este construit prezentul standard	8
STANDARDUL COMUN PENTRU APLICAREA PRINCIPIULUI INTERESULUI SUPERIOR AL MINORILOR STRĂINI NEÎNSOȚIȚI	10
I. SPRIJIN ȘI RELAȚII CU COMUNITATEA	10
Preambul	10
Standardul I.1. Plasament în familii	10
II. SERVICII DIRECTE OFERITE MINORILOR STRĂINI NEÎNSOȚIȚI AFLAȚI PE TERITORIUL ROMÂNIEI	10
Preambul	10
Standardul II.1. Primul contact cu minorii neînsoțiți aflați pe teritoriul României.....	10
Standardul II.2. Reprezentant pentru minorii străini neînsoțiți aflați pe teritoriul României	11
Standardul II.3. Recomandări privind organizarea demersurilor pentru ascultarea și informarea copiilor/ tinerilor	11
Standardul II.4. Recomandări cu privire la “family tracking” și reunificarea familiei	11
Standardul II.5. Aspectele care țin de comunicare - existență interpreți, comunicarea cu familia....	12
Standardul II.6. Plan de intervenție personalizată.....	12
Standardul II.7. Evaluare vulnerabilități, inclusiv traume existente și situații de abuz și violență, reabilitarea psihosocială a victimelor	12
Standardul II.8. Recomandări cu privire la serviciile de locuire	13
Standardul II.9. Recomandări cu privire la acoperirea nevoilor de hrană, de igienă, îmbrăcăminte și de sănătate.....	13
Standardul II.10. Recomandări cu privire la safeguarding	14
Standardul II.11. Recomandări privind la organizarea programului zilnic al copiilor	14
Standardul II.12. Recomandări privind integrarea școlară și organizarea activității educaționale	14

Standardul II.13. Recomandări privind acordarea de servicii de suport angajare și vocaționale.....	14
Standardul II.14. Recomandări privind activități de socializare și de timp liber.....	14
III. MANAGEMENTUL RESURSELOR	15
Standardul III.1. Recrutare și angajare de personal	15
Standardul III.2. Instruire inițială și continuă de personal	15
Standardul III.3. Supervizare și dezvoltare de rețele de profesioniști multidisciplinare și interdisciplinare	15
Standardul III.4. Planificare, evaluare și alocare resurse instituționale.....	16
IV. COLABORARE INTERINSTITUȚIONALĂ	16
Preambul	16
Standardul IV.1. Colaborarea interinstituțională în materie de safeguarding.....	17
Standardul IV.2. Colectarea și diseminarea de date statistice.....	17
Standardul IV.3. Preluare minori fugiți	17
Standardul IV.4. Returnare minori străini neînsoțiți în țara de origine și monitorizare	17
Standardul IV.5. Monitorizare legislativă și promovare de bune practici.....	18

ABREVIERI

Tdh - Fundația Terre des hommes

JRS - Jesuit Refugees Service / Serviciul Iezuit pentru Refugiați

FRA - Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene

UNHCR - Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați

IGI - Inspectoratul General pentru Imigrări

DGASPC - Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului

ANPDCA - Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție

MMSS - Ministerul Muncii și Solidarității Sociale

EASO - European Union Agency for Asylum

CRJ - Centrul pentru Resurse Juridice

MAI - Ministerul Afacerilor Interne

CRPCSA - Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil

ONG - Organizație Neguvernamentală

CNRR - Consiliul National Roman pentru Refugiați

DSU - Departamentul pentru Situații de Urgență

OIM - Organizația Internațională pentru Migrație

GLOSAR

Copil - persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani și nici nu a dobândit capacitatea deplină de exercițiu, potrivit legii (Art. 4 lit.a) din Legea nr. 272/2004).

Interesul superior al copilului

Legea 272/ 2004, cu modificările și completările ulterioare, operaționalizează acest principiu la următoarele articole:

ART. 2 (1) Prezenta lege, orice alte reglementări adoptate în domeniul respectării și promovării drepturilor copilului, precum și orice act juridic emis sau, după caz, încheiat în acest domeniu se subordonează cu prioritate principiului interesului superior al copilului.

(2) Interesul superior al copilului se circumscrie dreptului copilului la o dezvoltare fizică și morală normală, la echilibru socioafectiv și la viața de familie.

(3) Principiul interesului superior al copilului este impus inclusiv în legătură cu drepturile și obligațiile ce revin părinților copilului, altor reprezentanți legali ai săi, precum și oricăror persoane cărora acesta le-a fost plasat în mod legal.

(4) Principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organisme private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești.

(5) Persoanele prevăzute la alin. (4) sunt obligate să implice familia în toate deciziile, acțiunile și măsurile privitoare la copil și să sprijine îngrijirea, creșterea și formarea, dezvoltarea și educarea acestuia în cadrul familiei.

(6) În determinarea interesului superior al copilului se au în vedere cel puțin următoarele:

- a) nevoile de dezvoltare fizică, psihologică, de educație și sănătate, de securitate și stabilitate și apartenență la o familie;
- b) opinia copilului, în funcție de vârsta și gradul de maturitate;
- c) istoricul copilului, având în vedere, în mod special, situațiile de abuz, neglijare, exploatare sau orice altă formă de violență asupra copilului, precum și potențialele situații de risc care pot interveni în viitor;
- d) capacitatea părinților sau a persoanelor care urmează să se ocupe de creșterea și îngrijirea copilului de a răspunde nevoilor concrete ale acestuia;
- e) menținerea relațiilor personale cu persoanele față de care copilul a dezvoltat relații de atașament.

Minor neînsoțit - minorul, cetățean străin sau apatrid, care a ajuns în România neînsoțit de părinți sau de un reprezentant legal ori care nu se află în îngrijirea unei alte persoane, potrivit legii, precum și minorul care este lăsat neînsoțit după ce a intrat pe teritoriul României (Art. 2 lit.k) din Legea nr. 122/2006).

Formă de protecție - orice formă de protecție acordată de statul român, și anume: statutul de refugiat, protecția subsidiară, protecția temporară sau protecția umanitară temporară (Art. 2 lit. b) din Legea nr. 122/2006).

Solicitant sau solicitant de azil - cetățeanul străin sau apatridul care și-a manifestat voința de a obține o formă de protecție în România, atât timp cât cererea sa nu a fost soluționată printr-o hotărâre irevocabilă (Art.2 lit. c) din Legea nr. 122/2006).

Străin - cetățeanul străin sau apatridul (Art.2 lit. d) din Legea nr. 122/2006).

Cerere pentru acordarea unei forme de protecție sau cerere de azil - solicitarea făcută de un cetățean străin sau de un apatrid în scopul obținerii protecției din partea statului român (Art.2 lit. e) din Legea nr. 122/2006).

Procedura de azil - totalitatea actelor și formalităților îndeplinite, precum și a activităților desfășurate de autoritățile competente, în vederea recunoașterii statutului de refugiat sau, după caz, a acordării protecției subsidiare (Art.2 lit. f) din Legea nr. 122/2006).

Statut de refugiat - forma de protecție recunoscută de statul român cetățeanului străin sau apatridului care îndeplinește condițiile prevăzute în Convenția privind statutul refugiaților, încheiată la Geneva la 28 iulie 1951, denumită în continuare Convenția de la Geneva, la care România a aderat prin Legea nr. 46/1991 pentru aderarea României la Convenția privind statutul refugiaților, precum și la Protocolul privind statutul refugiaților (Art.2 lit. g) din Legea nr. 122/2006).

Protecție temporară - procedură cu caracter excepțional menită să asigure, în cazul unui flux masiv sau al unui flux masiv iminent de persoane strămutate din țări terțe care nu se pot întoarce în țara de origine, protecție imediată și temporară unor astfel de persoane, în special dacă există și riscul ca sistemul de azil să nu poată procesa acest flux fără efecte adverse pentru funcționarea sa eficientă, în interesul persoanelor în cauză și al altor persoane care au nevoie de protecție (Art.2 lit. i) din Legea nr. 122/2006).

Membri de familie - în măsura în care, la data depunerii cererii de către solicitantul principal, familia există în țara de origine, următorii membri de familie ai beneficiarului statutului de refugiat sau al protecției subsidiare (Art.2 lit. j) din Legea nr. 122/2006).

Centru de cazare - orice spațiu folosit pentru cazarea colectivă a solicitanților de azil (Art.2 lit.o) din Legea nr. 122/2006).

INTRODUCERE

Recomandări și concluzii cercetare care fundamentează standardul

Prezentul cadru comun (standard) este dezvoltat în baza cercetării realizate de către Terres des Hommes în cadrul Proiectului PROMISE: Protecția Minorilor Străini Neînsoțiți.

Recomandările formulate de această cercetare se bazează pe un proces de analiză a cadrului legislativ european și românesc, a principalelor studii și analize identificate ca privitoare la problematica minorilor străini neînsoțiți precum și pe interviurile realizate cu minori străini neînsoțiți și răspunsurile primite de la autorități publice centrale și locale cu atribuții în ceea ce îi privește pe minorii străini neînsoțiți.

Aceste recomandări au fost grupate în patru mari domenii, fiecare cu standarde care cuprind recomandări și direcții clare de implementat de către actorii cu atribuții care îi privesc pe minorii străini neînsoțiți. Standardele formulate se adresează inclusiv colaborării dintre acești actori, instituții publice locale și centrale precum și organizații neguvernamentale.

Cele 4 direcții de recomandări și respectiv de formulare de standarde privesc:

- Sprijin și relația cu comunitatea
- Servicii directe oferite minorilor neînsoțiți aflați pe teritoriul Românie
- Managementul resurselor
- Colaborare interinstituțională

Acestea se fundamentează pe principiul respectării interesului superior al copilului în toate deciziile luate de către autorități publice locale și centrale, instanțe judecătorești și organizații neguvernamentale în ceea ce îl privește pe minorul străin neînsoțit care se află pe teritoriul României.

Scop

Prezentul standard reprezintă un instrument util pentru actorii relevanți care oferă servicii monitorilor străini neînsoțiți aflați pe teritoriul României.

Acesta a fost elaborat din nevoia de cooperare interinstituțională exprimată de către profesioniștii cu care Tdh și JRS a colaborat de-a lungul anilor și confirmată de către participatii la cercetarea realizată de către Terres des Hommes România în cadrul Proiectului PROMISE: Protecția Minorilor Străini Neînsoțiți. Proiectul este implementat de Terre des hommes România și JRS România, în perioada 25 Mai 2022 – 24 Octombrie 2023.

Standardul de față este construit având în vedere respectarea interesului superior al copilului în toate deciziile și serviciile care îi privesc pe minorii străini neînsoțiți aflați pe teritoriul României precum și luând în considerare dispozițiile EU Charter of Fundamental Rights și ale UNCRC.

Cui îi este destinat acest standard

Standardul de față poate fi folosit ca instrument de lucru de către autoritățile publice locale și centrale care au responsabilități privitoare la minorii neînsoțiți aflați pe teritoriul României, organizații neguvernamentale și alți furnizori de servicii adresate minorilor străini neînsoțiți (ex. interpreți, avocați).

Recomandările pe care le conține pot oferi ghidare pentru profesioniștii care lucrează în mod direct cu minorii neînsoțiți dar poate totodată să servească ca și argumentare în luarea unor decizii instituționale în ceea ce privește serviciile acordate acestui grup țintă.

Cadrul de aplicare

Prezentul standard conține recomandări bazate pe cadrul legislativ național și european precum și pe rezultatele cercetării realizate cadrul Proiectului PROMISE: Protecția Minorilor Străini Neînsoțiți.

Astfel, instrumentul de lucru abordează următoarele teme principale: recomandări privind primirea și asistența pentru minorii străini neînsoțiți, primul interviu, desemnarea unui reprezentant legal, accesul la servicii de reprezentare legală, de locuire, de îngrijire, educație, participare și consultare, angajare, timp liber precum și prevenire și intervenție pentru situații de abuz (safeguarding).

Toate aceste teme sunt abordate din perspectiva transpunerii în practică a interesului superior al copiilor în cadrul colaborării dintre actorii relevanți cu responsabilități în ceea ce îi privește pe minorii străini neînsoțiți.

Standardul poate deveni un instrument de lucru pentru identificarea de soluții durabile bazate pe evaluarea individualizată a nevoilor minorilor neînsoțiți. În toate aceste decizii, interesul superior al copilului va prima și va servi ca și fundamentare.

Cadrul legal pe care este construit prezentul standard

Convenția cu privire la Drepturile Copilului stipulează în articolul 3 (1) faptul că, în toate acțiunile care privesc un copil, indiferent că acestea sunt luate de o autoritate publică sau privată, instanță, autoritate administrativă sau legislativă, interesul superior al copilului este considerat cu prioritate.

Stabilirea interesului superior al copilului impune considerarea bunăstării copilului iar acest lucru poate fi realizat prin analizarea unei multitudini de factori precum vârsta copilului, gradul lui de maturitate, prezența sau nu a părinților, mediul de viață și experiențele pe care copilul le-a trăit. Aceste recomandări sunt prezente în “Liniile Directoare UNHCR pentru Determinarea Interesului superior al copilului”¹.

La nivel național, principiul interesului superior al copilului este reglementat prin Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările și completările ulterioare și este preluat inclusiv în Legea nr. 122/2006 privind azilul în România. Potrivit doctrinei, interesul superior al copilului are 3 dimensiuni în ceea ce privește punerea lui în aplicare:

- un drept fundamental - respectiv dreptul fiecărui copil de a-i fi evaluate și luate în considerare nevoile ca și individ și o garanție a faptului că acest drept va fi respectat în orice decizie care îl privește;
- un principiu fundamental de drept - care stă la baza interpretării prevederilor legale cu caracter echivoc;
- regulă de procedură - prin care se acceptă a priori faptul că în luarea unei decizii care afectează un copil, procesul decizional trebuie să includă și o evaluare a posibilului impact pozitiv sau negativ asupra copilului și vieții acestuia².

---

¹ <https://www.unhcr.org/media/31726>

² Committee on the Rights of the Child, General Comment No. 14 on the Right of the Child to Have His or Her Best Interests Taken as a Primary Consideration (Art. 3, para. 1) (29 May 2013) UN Doc. CRC/C/GC/14, para. 6.

Comentarii generale ale Comitetului ONU pentru Drepturile Copilului care privesc aplicarea interesului superior al copilului în deciziile care au în centru minorii neînsoțiți sunt:

- General Comment No. 12 (2009) privind dreptul copilului de a fi ascultat;
- General Comment No. 14 (2013) privind interesul superior al copilului;
- General Comment No. 22 (2017) cu privire la principiile generale ale drepturilor omului pentru copii în contextul migrației internaționale.

STANDARDUL COMUN PENTRU APLICAREA PRINCIPIULUI INTERESULUI SUPERIOR AL MINORILOR STRĂINI NEÎNSOȚIȚI

I. SPRIJIN ȘI RELAȚII CU COMUNITATEA

Preambul

Minorii străini neînsoțiți trebuie protejați de orice formă de abuz și exploatare și susținuți prin oferirea cu prioritate a unui mediu de viață sigur. Acolo unde este posibil, plasamentul familial trebuie considerat cu prioritate, mai ales în comunitățile unde se vorbește limba acestuia și există similitudini culturale.

Standardul I.1. Plasament în familii

Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului evaluează nevoile individuale ale minorilor străini neînsoțiți și consideră cu prioritate identificarea unui mediu familial pentru aceștia, până la clarificarea situației cu privire la șederea lor pe teritoriul României. În acest scop, aspectele culturale și de limbă vorbită de către copil sunt avute în vedere în realizarea plasamentului familial. Autoritățile publice cu responsabilități privitoare la minorii străini neînsoțiți colaborează pentru asigurarea unui mediu de îngrijire cât mai apropiat celui familial, iar interesul superior al copilului este considerat cu prioritate în toate deciziile care îl privesc.

II. SERVICII DIRECTE OFERITE MINORILOR STRĂINI NEÎNSOȚIȚI AFLAȚI PE TERITORIUL ROMÂNIEI

Preambul

Condițiile de primire pentru copiii migranți nu includ doar cazarea adecvată într-un mediu sigur, ci și toate serviciile de asistență necesare pentru a asigura respectarea interesului superior al copilului și bunăstarea sa, cum ar fi reprezentarea independentă, precum și accesul la educație, asistență medicală, sprijin psihosocial, activități de agrement și măsuri legate de integrare și angajare. În toate aceste demersuri, principiul interesului superior al copilului este cel care primează și care ghidează actorii implicați în luarea de decizii privitoare la minorii străini neînsoțiți.

Standardul II.1. Primul contact cu minorii neînsoțiți aflați pe teritoriul României

Pentru a se preveni situațiile de trafic sau de victimizare, de fiecare dată când sunt identificați minori neînsoțiți, sau persoane care se declară minori neînsoțiți, acestea trebuie separate de adulți. Acestora li se vor crea condiții sigure și vor fi susținute printr-o abordare lipsită de orice formă de violență sau de neglijare. Camera în care este găzduit minorul neînsoțit până la preluarea lui de către instituția competentă este dotată pentru a asigura confortul minorului. De asemenea, acestuia i se asigură accesul corespunzător la facilitățile necesare pe parcursul șederii lui și primește hrană în situațiile în care șederea lui depășește 3 ore.

Modul de relaționare cu copiii va fi adecvat vârstei și va ține seama de nevoile specifice unei persoane minore care se află într-o situație de vulnerabilitate.

În spațiile în care sunt găzduiți până la preluare sunt afișate informații în diferite limbi despre drepturile pe care le au minorii neînsoțiți și procedura legală care îi privește. De asemenea, în aceste locații sunt disponibile și pliante accesibile minorilor.

Aspectele legate de vârstă, clatură, religie, gen, stare de sănătate vor fi considerate într-o abordare bazată pe persoană.

Detenția va fi considerată doar în cazuri excepționale și justificate și se va aplica doar pentru o perioadă scurtă de timp.

Standardul II.2. Reprezentant pentru minorii străini neînsoțiți aflați pe teritoriul României

Un reprezentant este desemnat pentru fiecare minor străini neînsoțit, în cel mai scurt timp posibil. Acesta va fi cunoscut de către copil, va putea fi contactat cu ușurință de către acesta și va fi prezent în fiecare etapă a procedurilor legale care îl privesc.

Directorii DGASPC-urilor se vor asigura de faptul că numărul de minorii străini neînsoțiți pentru același reprezentant legal este unul rezonabil iar acesta poate răspunde în mod adecvat nevoilor acestei categorii de beneficiari.

Prevederea legală prin care cei care se declară minori sunt tratați ca și minori este cunoscută și se aplică întotdeauna, până la proba contrarie.

Limba vorbită de către minorii străini neînsoțiți nu trebuie să reprezinte un inconvenient în menținerea relației acestuia cu reprezentantul său. În acest scop, vor fi asigurate resurse instituționale adecvate pentru existența unui interpret prin intermediul căruia copilul să poată comunica cu reprezentantul său.

Standardul II.3. Recomandări privind organizarea demersurilor pentru ascultarea și informarea copiilor/ tinerilor

Minorii străini neînsoțiți trebuie să fie informați cu privire la drepturile și obligațiilor lor în limba pe care o cunosc și într-un mod adecvat vârstei și gradului lor de înțelegere. Informarea lor despre drepturile și obligațiile legale se va face inclusiv prin organizarea de întâlniri cu covârșnici în cadrul cărora să poată fi discutate și detaliate anumite aspecte pe tema drepturilor copiilor.

De asemenea, participarea copiilor în luarea deciziilor care îi privesc va fi încurajată iar personalul care interacționează cu copiii va beneficia de formare în acest sens. Acesta se va asigura de faptul că minorii neînsoțiți își cunosc drepturile și responsabilitățile și sunt consultați în luarea deciziilor care îi privesc.

Un mecanism de acces și monitorizare a respectării drepturilor minorilor neînsoțiți trebuie să existe, să fie cunoscut și să fie implementat în fiecare instituție publică sau în cadrul organizațiilor neguvernamentale care oferă servicii și au atribuții în ceea ce îi privește pe minorii străini neînsoțiți.

Standardul II.4. Recomandări cu privire la “family tracking” și reunificarea familiei

Identificarea familiei (family tracking) este un demers fundamental pentru asigurarea unității (reunificării) familiei din care provine minorul străin neînsoțit. Aceasta se va face în cel mai scurt timp posibil, cu prioritate pentru situațiile în care minorul solicită expres acest lucru, astfel încât să se poată stabili demersurile de urmat în acord cu interesul superior al copilului.

Situația generată de războiul din Ucraina poate constitui un argument și un fundament important inclusiv pentru dezvoltarea de proiecte internaționale care să susțină reîntoarcerea în țara de origine a minorilor străini neînsoțiți, după încheierea conflictului.

Standardul II.5. Aspectele care țin de comunicare - existență interpreți, comunicarea cu familia

Comunicarea eficientă și pe înțelesul minorilor străini neînsoțiți trebuie susținută prin mijloace adecvate și suficiente. Astfel, vor fi alocate resursele necesare pentru angajarea/ contractarea de interpreți care să fie prezenți atunci când este necesar să se comunice cu minorii străini neînsoțiți.

Acolo unde interpreții nu sunt disponibili (ex. este dificilă identificarea unui interpret care cunoaște o anumită limbă, ora la care este necesară prezența interpretului este una târzie din noapte, distanța la care se află interpretul este una foarte mare etc.), conducătorii instituțiilor care interacționează cu minori neînsoțiți vor alocă resursele necesare pentru asigurarea de dispozitive de traducere precum și pentru materiale de informare video sau printate.

De asemenea, sunt susținute parteneriatele și implementarea de proiecte cu organizații neguvernamentale care să asigure resursele necesare pentru susținerea comunicării cu minorii străini neînsoțiți.

Minorii străini neînsoțiți sunt susținuți pentru a comunica cu familia de origine și a menține legătura cu aceasta. În acest scop, aceștia au acces la telefon precum și la mijloace de comunicare virtuală.

Standardul II.6. Plan de intervenție personalizată

În stabilirea măsurilor și demersurilor care îi privesc pe minorii străini neînsoțiți sunt considerate soluțiile care se bazează pe evaluarea individualizată a situației și nevoilor minorilor. Interesul superior al copilului este considerat cu prioritate iar autoritățile implicate în luarea deciziilor privitoare la minorii străini neînsoțiți vor colabora pentru un management de caz eficient.

Copiii cunosc ce aspecte pot discuta cu reprezentantul lor legal dar și care sunt acele nevoi pentru care pot discuta cu personalul în grija căruia se află pe perioada șederii lor în România. În acest scop, ei au inclusiv o persoană de referință la care pot apela pentru satisfacerea nevoilor de bază și de zi cu zi.

În acest scop, autoritățile competente vor lua cu celeritate (în maxim 6 luni) măsurile cele mai potrivite pentru minorul străini neînsoțit. Asistența acordată copilului trebuie să fie un proces continuu, sigur și adecvat particularităților de vârstă, gen, stare de sănătate, origine culturală, religioasă și lingvistică, și privească atât etapa de returnare cât și pe cea de post returnare a minorului.

Standardul II.7. Evaluare vulnerabilități, inclusiv traume existente și situații de abuz și violență, reabilitarea psihosocială a victimelor

Evaluarea posibilelor vulnerabilități privitoare la minorii străini neînsoțiți va fi realizată cât mai curând după identificarea acestuia pe teritoriul României. În acest scop, personalul care interacționează cu minorii străini neînsoțiți beneficiază de formare corespunzătoare și sunt în contact cu specialiști care pot răspunde în mod adecvat nevoilor speciale identificate sau pentru care există anumite suspiciuni.

Este considerată cu prioritate identificarea minorilor străini neînsoțiți cei mai vulnerabili (ex. traficați sau cu suspiciune de trafic, cu anumite nevoi speciale, pentru care există o suspiciune de abuz, cei care suferă de șoc posttraumatic).

Cu toate acestea, rămâne în atenția specialiștilor faptul că minorii străini neînsoțiți reprezintă per se o categorie de copii vulnerabili precum și acela că lor li se pot asocia și alte situații de vulnerabilitate.

Pentru minorii pentru care s-a stabilit că este necesar suport suplimentar, sunt identificate resursele necesare pentru oferirea de servicii de specialitate precum consiliere psihologică, psihoterapie sau chiar susținere psihiatrică.

Standardul II.8. Recomandări cu privire la serviciile de locuire

Minorilor străini neînsoțiți trebuie să li se asigure condiții de locuire adecvate nevoilor lor unde să se poată simți în siguranță până la stabilirea unei măsuri în ceea ce îi privește. Aceștia vor fi cazați în spații separate de cele ale adulților unde să se bucure de spațiul necesar pentru odihnă, servirea mesei, petrecerea timpului liber și depozitarea lucrurilor personale. Deși cei mai mulți dintre ei preferă să locuiască alături de grupuri de adulți de aceeași naționalitate, considerarea nevoilor lor specifice vârstei precum și potențialele riscuri de abuz trebuie avute în vedere cu prioritate în stabilirea condițiilor de locuire pentru minorii străini neînsoțiți.

Minorii străini neînsoțiți vor fi susținuți pentru a petrece timp în afara spațiului unde locuiesc fără a se simți constrânși. În acest scop, fiecare centru de găzduire va avea un program cunoscut și o procedură de eliberare a biletelor de voie și de monitorizare a ieșirilor și intrărilor copiilor astfel încât aceștia să fie în siguranță și să nu fugă din centru.

De asemenea, li se va asigura un spațiu corespunzător unde să-și poată primi prietenii care locuiesc în alte facilități sau în familie.

Personalul instituției unde este organizată locuirea copilului este instruit în mod corespunzător pentru a asigura spațiul personal și intim precum și monitorizarea deplasărilor minorilor și a vizitelor pe care aceștia le primesc.

Standardul II.9. Recomandări cu privire la acoperirea nevoilor de hrană, de igienă, îmbrăcăminte și de sănătate

Nevoia de hrană “ca la mama acasă” este resimțită pregnant de către minorii străini neînsoțiți iar asigurarea unui regim alimentar cât mai apropiat de cel din țara/ regiunea din care provin copiii este importantă în special pentru confortul lor psihic. Prin urmare, acest lucru va fi urmărit și realizat acolo unde este posibil pentru că există resurse și o comunitate mai mare de minori cu origini culturale comune sau similare. Sărbătorile care le impun anumite obiceiuri alimentare vor fi și ele considerate atunci când se asigură hrana copiilor.

De asemenea, minorilor străini neînsoțiți li se vor asigura resursele necesare pentru achiziționare de îmbrăcăminte, încălțăminte și obiecte de igienă personală, potrivit nevoilor lor.

Accesul la servicii medicale va fi asigurat minorilor străini neînsoțiți atât pentru situații de urgență cât și pentru asigurarea prevenției. Cei care suferă de afecțiuni cronice vor fi susținuți prin asigurarea tratamentului necesar și prin accesul la medici specialiști adecvați afecțiunilor lor.

Standardul II.10. Recomandări cu privire la safeguarding

Instituțiile publice și organizațiile neguvernamentale care oferă servicii și suport minorilor străini neînsoțiți au dezvoltată, cunoscută și implementată o procedură de safeguarding. Acestea au o evaluare a riscurilor de safeguarding și un plan de prevenire și intervenție în situații de risc revizuit periodic și alocă resursele necesare în acest sens.

Minorii străini neînsoțiți sunt informați în mod corespunzător cu privire la conținutul acestei proceduri și cunosc mecanismul de sesizare și răspuns, canalele de comunicare și persoana de contact pentru semnalarea cazurilor de violență.

Personalul cunoaște procedura de safeguarding și este format în mod corespunzător pentru a preveni situațiile de abuz și a interveni în mod corespunzător când sunt semnalate astfel de situații.

Abordarea în situațiile de abuz este centrată pe victimă/ supraviețuitor.

De asemenea, datele personale și documentele care conțin astfel de informații privitoare la minorii străini neînsoțiți sunt păstrate și stocate în condiții de siguranță și potrivit unei proceduri aprobate de către conducătorul instituției publice sau al organizației neguvernamentale.

Standardul II.11. Recomandări privind la organizarea programului zilnic al copiilor

În facilitățile în care sunt găzduiți minori străini neînsoțiți, aceștia au un program cunoscut și agreat împreună cu aceștia. Programul este echilibrat pentru a răspunde nevoilor corespunzătoare vârstei, originii culturale, activităților educaționale, de petrecere a timpului liber și de odihnă.

Standardul II.12. Recomandări privind integrarea școlară și organizarea activități educaționale

Este considerată cu prioritate integrarea minorilor neînsoțiți într-o formă de educație care să le asigure o cât mai bună dezvoltare și integrare socială. Acolo unde acest lucru nu este posibil, se vor organiza activități educaționale adecvate vârstei și nivelului lor de educație. Acestea se vor desfășura cu prioritate în comunitatea locală pentru a susține o mai bună integrare a minorilor străini neînsoțiți.

Standardul II.13. Recomandări privind acordarea de servicii de suport angajare și vocaționale

Pentru minorii care au vârsta legală pentru angajare și care doresc să aibă un loc de muncă, instituțiile publice sau organizațiile neguvernamentale care îi găzduiesc vor organiza și oferi servicii de suport vocațional. Acestea vor putea chiar să ofere mediere în relația cu angajatorul pentru a susține astfel angajarea tinerilor.

Conducătorii acestor instituții și respectiv ai organizațiilor neguvernamentale vor aloca resurse în acest sens, vor forma personal specializat sau vor încheia parteneriate și vor susține dezvoltarea unui plan de acțiune pentru susținerea angajării tinerilor.

Standardul II.14. Recomandări privind activități de socializare și de timp liber

Minorii străini neînsoțiți sunt încurajați și li se creează condiții pentru a socializa și a-și petrece timpul liber într-un cadru incluziv și adecvat nevoilor lor de vârstă și interese.

În acest scop, ei au acces la resurse pentru a petrece timp liber în afara locului unde sunt găzduiți (excursii, ieșire la film, frecventarea de activități sportive etc.) și au și un spațiu adecvat în locația unde sunt găzduiți.

De asemenea, se recomandă organizarea de cursuri de limba română, limba engleză, orientare culturală, consiliere socială menite să susțină integrarea socială a minorilor care petrec mai mult timp pe teritoriul României.

În comunitățile unde se află mai mulți minori străini neînsoțiți care urmează cursurile școlare, se recomandă organizarea de acțiuni de informare și conștientizare care să le susțină acestora integrarea.

III. MANAGEMENTUL RESURSELOR

Standardul III.1. Recrutare și angajare de personal

Instituțiile publice și organizațiile care lucrează direct cu minorii străini neînsoțiți planifică și organizează adecvat recrutarea de personal specializat pentru a oferi servicii și a întreprinde demersurile care îi privesc pe minorii străini neînsoțiți. În acest scop, dezvoltă proceduri de recrutare și de orientare pe funcție prin care sunt asigurate resursele umane competente și cu o conduită legală corespunzătoare și cu respect pentru demnitatea umană și nediscriminare.

Personalul recrutat beneficiază de un proces de orientare pe funcție și cunoaște prevederile regulamentului interior și al codului de conduită. De asemenea, sunt alocate resursele necesare pentru evaluarea nevoilor de formare și implementarea planului de formare realizat la nivel de instituție sau de organizație.

Acolo unde este posibil, este susținută crearea de rețele de profesioniști din cadrul diferitelor instituții și respectiv organizații neguvernamentale care oferă servicii pentru minorii străini neînsoțiți. Sunt promovate modele de bune practici și sunt realizate manuale și instrumente de lucru care să susțină o abordare interinstituțională și multidisciplinară.

Standardul III.2. Instruire inițială și continuă de personal

Instituțiile publice și organizațiile neguvernamentale care oferă servicii și suport minorilor străini neînsoțiți au personal care beneficiază de formare inițială și continuă în domenii și pe teme relevante pentru grupul țintă. În acest scop, sunt evaluate nevoile de formare și sunt dezvoltate planuri de formare pentru care se alocă resursele corespunzătoare.

Temele de formare privesc cel puțin aspecte care țin de drepturile omului, aspecte culturale de considerat în relația cu minorii străini neînsoțiți, recunoașterea situațiilor de vulnerabilitate care îi au în centru pe minorii neînsoțiți (trafic de minori, stres posttraumatic, alte probleme de sănătate mintală etc.), comunicare și parteneriate interinstituționale, safeguarding, participarea copilului etc.

Standardul III.3. Supervizare și dezvoltare de rețele de profesioniști multidisciplinare și interdisciplinare

Personalul care lucrează direct cu minorii străini neînsoțiți beneficiază de servicii de supervizare profesională. Acolo unde nu există resursele necesare în acest scop, sunt dezvoltate proiecte sau/și sunt încheiate parteneriate cu organizații neguvernamentale care să susțină accesul profesioniștilor la servicii de supervizare profesională.

Conducătorii instituțiilor publice care au atribuții care îi privesc pe minorii străini neînsoțiți susțin dezvoltarea de rețele profesionale și participarea angajaților din subordine la conferințe, mese rotunde și apartenența la diferite rețele și asociații profesionale. Acolo unde este posibil, alocă resurse necesare în acest sens.

Standardul III.4. Planificare, evaluare și alocare resurse instituționale

Fiecare instituție publică și respectiv organizație neguvernamentală cu atribuții directe în ceea ce îi privește pe minorii străini neînsoțiți va dezvolta instrumente de monitorizare și evaluare periodică a situației acestora.

De asemenea, va dezvolta un plan anual de acțiune sau va integra astfel de acțiuni în planul instituției/organizației, stabilind obiective, activități, responsabili, termene și resurse necesare pentru implementare.

De asemenea, va realiza raportări cu privire la situația minorilor străini neînsoțiți pe care îi deservește/i-a deservit și va folosi rezultatele obținute și bune practici pentru a-și îmbunătăți serviciile pe care le oferă grupului țintă.

IV. COLABORARE INTERINSTITUȚIONALĂ

Preambul

România are reglementări în ceea ce îi privește pe copiii afectați de migrație. Cu toate acestea, este evident faptul că lipsește armonizarea corespunzătoare a politicilor de protecție a copilului cu contextul mai larg al politicii sociale în România – politicile cu privire la familie, cele de imigrare, politicile din domeniul educației, sănătății, al justiției, al protecției copiilor împotriva oricărei forme de abuz și exploatare și inclusiv o dezvoltare a prevederilor legislative care privesc implementarea interinstituțională a așa-numitei “soft law” și a alocarea de fonduri pentru a sprijini implementarea eficientă a legilor și politicilor.

De asemenea, este necesară definirea și implementarea corespunzătoare a unui sistem de colectare, diseminare și valorificare de date statistice de încredere care privesc pe minorii afectați de migrație. Regulamentul UE 862/2007 stabilește normele UE pentru colectarea și compilarea statisticilor privind migrația (emigrația* și imigrația*), protecția internațională (azil), migrația regulată și neregulată* și returnările de către țările UE și AELS. Cu toate acestea, problema datelor statistice rămâne și nu este una doar specifică țării noastre.

Există recomandări și bune practici care privesc inclusiv folosirea rețelelor internaționale de tipul European Migration Network, FRONTEX Risk Analysis Network.

Un alt aspect care poate susține cooperarea interinstituțională privește integrarea experienței, resurselor și studiilor pe care le realizează organizațiile neguvernamentale și cele internaționale active în România. Acestea pot furniza atât expertiză cât și resurse logistice și de formare personal și susținere a garantării drepturilor omului pentru minorii neînsoțiți (asigurarea acces la un avocat, suport specializat accesare anumite drepturi etc.).

Standardul IV.1. Colaborarea interinstituțională în materie de safeguarding

Fiecare instituție publică cu atribuții directe în ceea ce privește minorii străini neînsoțiți este necesar să aibă definită o politică clară și cunoscută de safeguarding. Aceasta va conține măsuri de prevenție și un mecanism de raportare și răspuns pentru suspiciunile de abuz și va aloca resurse corespunzătoare pentru aplicarea acestei politici.

Pentru punerea în aplicare a politicii de safeguarding vor fi stabilite și operaționalizate parteneriate interinstituționale între actorii care au responsabilități stabilite prin lege în acest sens.

Minorii străini neînsoțiți sunt informați în mod corespunzător despre drepturile lor, cum recunosc un act de violență precum și despre mecanismele de raportare și răspuns. Ei au la dispoziție canale de comunicare adecvate limbii pe care o cunosc și mijloacelor de comunicare de care dispun sau pe care le pot accesa cu ușurință.

Standardul IV.2. Colectarea și diseminarea de date statistice

Instituțiile publice locale și centrale cu atribuții definite prin lege cu privire la minorii străini neînsoțiți aflați pe teritoriul României colectează date statistice relevante cu privire aceștia. În acest scop, fiecare dintre aceste instituții își stabilește un set de date pe care le va colecta precum și periodicitatea cu care le colectează și sursele acestor date. De asemenea, sunt stabilite și seturile de date care vor fi făcute publice precum și modul de publicare a acestora.

Datele statistice privitoare la minorii străini neînsoțiți colectate de către fiecare instituție publică sunt centralizate de către Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Inspectoratul General pentru Imigrări.

Standardul IV.3. Preluare minori fugiți

Colaborarea interinstituțională este considerată cu prioritate pentru asigurarea unui continuum pentru minorii străini neînsoțiți precum și pentru prevenirea situațiilor de trafic de persoane sau de abuz în ceea ce îi privește pe aceștia.

În acest scop, instituțiile publice sau organizațiile neguvernamentale care oferă găzduire pentru minorii neînsoțiți vor încheia protocoale care să faciliteze diferite etape care implică minorii străini neînsoțiți. Aceste protocoale sunt utile pentru: preluarea minorilor de la punctele de frontieră și desemnarea unui reprezentant legal, preluarea și transportul minorilor neînsoțiți fugiți din locurile unde sunt găzduiți, realizarea expertizei pentru determinarea vârstei minorilor etc.

În acest scop, fiecare instituție publică și respectiv organizație neguvernamentală care oferă servicii și suport minorilor neînsoțiți va realiza și actualiza periodic o hartă a serviciilor destinate minorilor neînsoțiți și a celor necesare acestora din comunitatea unde își are sediul.

Standardul IV.4. Returnare minori străini neînsoțiți în țara de origine și monitorizare

Procesul de returnare în țara de origine se desfășoară cu celeritate, cu prioritate pentru minorii străini neînsoțiți care solicită acest lucru. Acolo unde aceasta este identificată ca și soluție, minorii străini neînsoțiți sunt susținuți pentru a reveni în țara de origine. De asemenea, dacă este posibil, se vor stabili inclusiv măsuri de monitorizare post returnare.

Standardul IV.5. Monitorizare legislativă și promovare de bune practici

Pentru îmbunătățirea cadrului legislativ care îi privește pe minorii străini neînsoțiți, se recomandă dezvoltarea unor instrumente de monitorizare adecvate și revizuite periodic.

De asemenea, considerând importanța bunelor practici care pot fi scalate la nivel național, se recomandă încurajarea comunicării acestora în special prin organizarea de conferințe, seminarii și susținerea dezvoltării rețelelor de profesioniști. O astfel de comunitate virtuală la dispoziția specialiștilor este ChildHub.